

TARTALOMJEGYZÉK

Gazdasági fejlődés kihívásai és lehetőségei a nemzetközi együttműködések és európai tapasztalatok összefüggésében

Beregszász, 2016. május 6-7.

ABSZTRAKTOK

Виклики та перспективи економічного розвитку в умовах міжнародного співробітництва: європейський досвід

м. Берегове, 6-7 травня 2016 р.

АБСТРАКТИ

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II.
Beregszász / Берегове, 2016

УДК: 330.34(063)

ББК: 65я92

B-86

A kötet a 2016. május 6-7-én Beregszászon megtartott „Gazdasági fejlődés kihívásai és lehetőségei a nemzetközi együttműködések és európai tapasztalatok összefüggésében” című nemzetközi tudományos gazdasági konferencia anyagainak absztraktjait tartalmazza.

Збірник містить абстракти міжнародної наукової економічної конференції „Виклики та перспективи економічного розвитку в умовах міжнародного співробітництва: європейський досвід”, що відбулася 6-7 травня 2016 р. у м. Берегове.

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG:

dr. Bacsó Róbert, dr. Szemjon Viktória, Pataki Gábor

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

к.е.н., доц. Бачо Р.Й., к.е.н., доц. Семйон В.С., Потокі Г.Ф.

A KIADÁSÉRT FELEL: Orosz Ildikó

Відповідальний за випуск: Орос І.І.

A közölt tanulmányok tartalmáért a szerzők a felelősek.

Za зміst опублікованих статей відповідальність несуть автори.

A konferenciát és a kiadvány megjelenését a Nemzetstratégiai Kutatóintézet és a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola támogatta.

NEMZETSTRATÉGIAI KUTATÓINTÉZET

ISBN 978-617-7404-06-3

© a szerzők, 2016

© автори, 2016

Nyomdai munkálatok: Kálvin Nyomda, Beregszász
Felelős vezető: Lacz Csilla

TARTALOMJEGYZÉK

Plenáris előadások

- Prof. Dr. Vnukova Natália** Minősítés nemzeti kerete az új felsőoktatási törvény fényében: általános vezetői szempontok 12
- Prof. Dr. Leutner Csaba** Nemzetközi és magyar közpénzügyi menedzsment stratégiák a 2007-es válság után 15

Kárpát-medencei egységes gazdasági tér adta vállalkozói lehetőségek elemzése. Gazdasági oktatás jelene és jövője

- Dr. Almásy Sándor, Molnár Dániel** Ukrán-magyar együttműködés lehetősége a hatékonyabb gazdálkodásért 18
- Hajdu János, Marosvári Csaba, Mészáros Thomas, Herczeg András** A reverse gázszállítás szerepe Ukrajna energiafüggőségének csökkenésében és az európai piaci integrációjában 20
- dr. Kassay János** A romániai LEADER program tanulságai, a vidékfejlesztési rendszer kritikai megközelítése 23
- Kasztovszky Zoltán, Dr. Almásy Sándor** Ukrán-magyar együttműködés lehetősége a hatékonyabb gazdálkodásért 26
- Prof. Dr. Kiss Éva** Határokat áthidaló gazdasági euroregionális együttműködési stratégiai elvek a Kárpát-medencében 28
- Megyesi Csilla** Gazdasági, vállalkozási és humán erőforrás ismeretek oktatása a szak- és felnőttképzésben 31
- Miklós Gábor** A túlkereslet túlkereslete 34
- Dr. Szakál Zoltán** A Tokaj-hegyaljai desszertborok piaci elemzése – egy empirikus kutatás eredményeinek összefoglalása 35
- Prof. Dr. Sigun Mária** Könyvelői és könyvvizsgálói kompetenciák kialakulása a nemzetközi minősítési programok hatására 38
- dr. Virág Attila** Napjaink földgázimport-diverzifikációs lehetőségei Kelet-Közép-Európában 43

Pénzügyi és számviteli fejlődés napjainkban

- dr. Bacsó Róbert** Az ukrán zálogházak működésének jelenlegi kihívásai és fejlődésének főbb irányai 45
- Béresné dr. Mártha Bernadett, Dr. Darabos Éva** A faktoring, mint a magyar vállalkozások versenyképesség növelésének egyik lehetséges pénzügyi eszköze 48
- dr. Britcsenkó Igor, Sztojka Viktória** A bankrendszeri válságkezelés sajátosságai 49
- dr. Brohun Natália** Innovatív vállalkozások kockázati finanszírozása 52
- Csoplyák Irina** A jegyzett tőke formálás belső ellenőrzése 55
- Prof. dr. Dánykiv Joszip, prof. dr. Osztapjuk Mirosláv, dr. Galusko Natália** A 1848-as osztrák-magyar agrárreform hatása a Nyugat-Ukrán számviteli rendszerre 57
- Fási Csaba** Magyarország közpénzügyi rendszerének hatályos jogszabályi alapjai 61
- dr. Hanuszics Veronika, dr. Severja Jánoszláv, Veres Éva** A pénzügyi beszámoló szerepe az intézményi környezetben 63
- dr. Honcsarenko Olena** A pénzügyi közvetítés elméleti alapjai a számviteli rendszerben 66
- dr. Kohut Júlia, Kohut Viktória** Az ukrán pénzügyi rendszer jelenlegi helyzete és fejlődésének lehetőségei a nemzetközi tapasztalatok alapján 70
- Licsman Anna** Szállítási költségek, mint a számviteli objektuma 72
- dr. Makarovics Viktória** A faktoring műveletek kockázatainak minimalizálása: számviteli vonatkozás 74
- Prof. Dr. Orlov Igor** A tőke, mint a számviteli becslés tárgya 77
- dr. Pojda-Noszik Nina** Ukrajna pénzügyi stabilitásának biztosítási problémái az európai integráció tükrében 79
- dr. Szemjon Viktória** Káoszelmélet a gyakorlatban, avagy az ukrán adórendszer sajátosságai 82
- dr. Tkacsenko Szergej** Effektív értékgységek használata, mint kalkulációs egységek a termék önköltségszámításában az ipari vállalatoknál és termelési szövetkezetekben 85

Dr. habil. Varga József, Cseh Balázs A magyarországi helyi pénzek működési mechanizmusa.....89

Kárpátalja és a Kárpát-medence gazdasági fejlődésének stratégiái

dr. Bajor Tibor Kárpátalja helyzete a Kárpát-medence közgazdasági viszonyai között.....92

Prof. Dr. Cserlénnyák Iván, dr. Kurej Okszana Növekedési kilátások elemzésének gazdasági indexei Kárpátalja megyére vonatkozóan.....93

Dr. Egri Imre Ipari logisztikai parkok, mint Kárpátalja lehetőségei.....96

Pataki Gábor Kárpátaljai vállalkozások helyzetértékelése országos és kárpát-medencei relációban.....97

dr. Szokol Iván Kárpátalja regionális versenyképességének hatótényezői a gazdasági globalizáció feltételei mellett.....100

ЗМІСТ

Пленарні доповіді

д.е.н., проф. Внучова Н.М. Національна рамка кваліфікацій у контексті нового Закону «Про вищу освіту»: загальноуправлінський аспект.....12

д.е.н., проф. Лентнер Ч. Міжнародні та угорські управлінські стратегії держаних фінансів після кризи 2007 року.....15

Аналіз підприємницьких можливостей єдиного економічного простору Карпатського регіону. Сучасність та майбутні тенденції економічної освіти

к.е.н. Алмаші Ш., Молнар Д. Можливості українсько-угорського співробітництва у контексті ефективної економіки.....18

Гайду Я., Морощварі Ч., Мейсарош Т., Герцег А. Роль зворотної поставки газу в зниженні енергетичної залежності України та її інтеграції до європейських ринків.....20

к.е.н. Кошой Я. Уроки румунської програми LEADER, критичний аналіз системи розвитку сільських регіонів.....23

Костовскі З., к.е.н. Алмаші Ш. Можливості українсько-угорського співробітництва у контексті ефективної економіки.....26

д.і.н., проф. Кіш Є. Стратегічні принципи економічного сврорегіонального співробітництва у Карпатському регіоні.....28

Медьеші Ч. Викладання основ економіки, підприємництва та управління людськими ресурсами в професійній та вищій освіті.....31

Міклош Г. Надпопит надпопиту.....34

к.е.н. Сокал З. Ринковий аналіз токайських десерних вин – узагальнення результатів емпіричного дослідження.....35

д.е.н., проф. Шягун М.М. Формування професійних компетенцій з обліку і аудиту з урахуванням вимог міжнародних кваліфікаційних програм.....38

к.е.н. Віраг А. Можливості сьогодення щодо диверсифікації імпорту природного газу у Центральній та Східній Європі.....43

Сучасний розвиток фінансової та облікової систем

- к.е.н., доц. Бачо Р.Й. Сучасні виклики функціонування та основні напрями розвитку ломбардів в Україні.....45
- к.е.н. Береш Марта Б., к.е.н. Доробеш С. Факторинг як фінансовий інструмент підвищення конкурентоспроможності угорських підприємств 48
- д.е.н., проф. Бритченко И.Г., Стойка В.С. Особенности антикризисного управления банковской системой 49
- к.е.н., доц. Брокун Н.С. Венчурне фінансування інноваційних підприємств 52
- Чопаняк І.А. Внутрішній контроль формування статутного капіталу 55
- к.е.н., проф. Даньків Й.Я., к.е.н., проф. Остап'юк М.Я., к.е.н., доц. Галушко Н.Й. Вплив аграрної реформи 1848 року в Австро-Угорщині на розвиток бухгалтерського обліку в Західній Україні 57
- Фаші Ч. Особливості законодавчого регулювання системи державних фінансів Угорщини 61
- к.е.н., доц. Ганусич В.О., к.е.н., доц. Шевця Я.В., Вереш Є.Й. Роль фінансової звітності в інституційному середовищі.....63
- к.е.н. Гончаренко О.О. Засади теорії фінансового посередництва в системі об'єктів бухгалтерського відображення 66
- к.е.н., проф. Когут Ю.М., Когут В.В. Сучасний розвиток фінансової системи України та перспективи її розвитку враховуючи міжнародний досвід.....70
- Лічман А.А. Транспортно-експедиційні операції як об'єкти обліку 72
- к.е.н. Макарович В.К. Мінімізація ризиків факторингових операцій: обліковий аспект 74
- д.е.н., проф. Орлов І.В. Капітал як об'єкт вартісного виміру в бухгалтерському обліку.....77

- Poida-Nosyk N.N. The problems of ensuring Ukraine's financial security in conditions of European integration 79
- к.е.н., доц. Семйон В.С. Теорія хаосу на практиці, або особливості податкової системи України.....82
- к.е.н., доц. Ткаченко С.А. Використання ефективних одиниць вимірювання в якості калькуляційної одиниці собівартості продукції на промислових підприємствах і виробничих об'єднаннях 85
- д.е.н. Варга Й., Чех В. Механізм функціонування місцевих фінансів Угорщини 89

Стратегії економічного розвитку Закарпаття та Карпатського регіону

- к.е.н. Вайор Т. Закарпаття в економічних відносинах Карпатського регіону 92
- Cherlenjak Ivan, Kurei Oksana Index Analysis of Prospects for the Economic Growth of Carpathian Countries 93
- к.е.н. Erpi I. Промислові логістичні парки як можливості розвитку Закарпаття.....96
- Потокі Г. Оцінка стану закарпатських підприємств на державному та Карпатському регіональному рівнях.....97
- к.е.н., доц. Сокол І.І. Фактори впливу на регіональну конкурентоспроможність Закарпаття в умовах глобалізації економіки 100

**Index Analysis of Prospects for the Economic Growth
of Carpathian Countries**

**Növekedési kilátások elemzésének gazdasági indexei
Kárpátalja megyére vonatkozóan**

Dr. Prof. Cherlenjak Ivan, Dr. Kurei Oksana PhD
Uzhhorod National University (Uzhhorod, Ukraine)
cherlenskij@mail.ru, kurei_o@yahoo.com

The finding of deployed by market segments and by the industry responses on how, what and for whom it is necessary and appropriate to produce goods and services and how to ensure a sufficient level of the competitiveness in the new post-industrial economy has become the fundamental backbone for Ukraine in Europe today. To paraphrase D.North we can say, that it is necessary to find new answers to the question on why the scientific and technological potential, that is available to everyone, is realized not fully and why such a large gap between rich and poor countries exists in the new economic conditions? This is true both in terms of the economy of Ukraine concerning the economy of the Carpathian region countries and in terms of the economy of the Carpathian region countries in the scope of Europe's economy. Part of the answer is contained in the «orientation» component of the question content. So we put the same question in the following format: what are the prospects for the economic growth of the Carpathian region countries through the prism of the development trends of the global competitiveness components? As the material for the analysis of this issue were used:

- 1) Global Competitiveness Index (GCI);
- 2) Global Innovation Index (GII).

The Global Competitiveness Index places the country relatively to the leader country in the competitive dynamic of the production cost. The leader country at each time point (one year, two, three years) is the national economy that creates the largest concentration of opportunities for the production of value added per capita (see Table 1).

Table 1. Positioning of Ukraine and the Carpathian region countries relatively to the leading countries in the EU through the prism of GCI factors

№	Indicators	General index			Trend	Basic conditions			Trend	Increasing efficiency			Trend	Improving innovation			Trend
		2011-2012	2015-2016	2016		2011-2012	2015-2016	2016		2011-2012	2015-2016	2016		2011-2012	2015-2016	2016	
Members EU leader-countries																	
1	Germany	6	4	2		11	8	3		13	10	3		5	3	2	
2	The United Kingdom	10	10	0		21	25	-4		5	5	0		12	9	3	
3	Belgium	15	19	-4		22	23	-1		15	18	-3		14	15	-1	
4	France	18	22	-4		23	26	-3		17	19	-2		17	20	-3	
5	Austria	19	23	-4		18	20	-2		19	24	-5		13	14	-1	
6	Italy	43	43	0		47	53	-6		40	43	-3		30	28	2	
The Carpathian Region Countries																	
1	Czech Republic	38	31	7		45	31	14		29	26	3		32	32	0	
2	Poland	41	41	0		56	44	12		30	34	-4		57	57	0	
3	Romania	77	53	24		89	70	19		62	44	18		99	84	15	
4	Hungary	48	63	-15		55	59	-4		42	49	-7		52	69	-17	
5	Slovakia	69	67	2		60	56	4		44	47	-3		71	59	12	
6	Ukraine	82	79	3		98	101	-3		74	65	9		93	72	21	

Sources: [The Global Competitiveness Report 2011-2012. – Geneva: World Economic Forum, 2011. – 527 p.; The Global Competitiveness Report 2015-2016. - Geneva: World Economic Forum, 2015. – 384p.]

The figures in Table 1 show that formally there is no catastrophic lag (the gap) between the founding EU countries' economies and the economies of the Carpathian region countries yet: Italy is even slightly ahead of the Czech Republic meaningfully GCI. However, given the GCI of Ukraine as the lowest rated in the Carpathian region and GCI of Germany as the highest rated in the EU, the gap is disastrous – 75 points, or 20 times larger. This means that Ukraine's economy is 20 times less effective in creating value added than the German economy (we estimate efficiency in all three segments: real, fictitious and virtual economy, since each of the segments forms the financial result).

During the analyzed period in two country groups there was growth in both GDP and the index of GDP growth per capita – from the biggest value of 31% (UK) to the lowest of 4.5% (Italy) and from 33.3% (Romania) to 3.3% (Ukraine) for both these indicators respectively. Ukraine was the only country among the countries studied, that showed the negative dynamics of GDP, which declined by 4.2% in five years. The value of trade balance index for all countries except France and Ukraine also increased.

Characteristically, the negative foreign trade balance increased both in France and in Ukraine, while Italy, the UK and such Carpathian region countries, as Poland, Romania and Slovakia, managed to significantly reduce the negative trade balance. In the group of leading countries of the EU the UK was the only country that managed to show the positive trends in the main macroeconomic indicators and to maintain or even improve its positions in all analyzed indexes, having moved in the ranking of the global innovation eight steps up, which is the best result among all countries surveyed.

The Carpathian region countries revealed miscellaneous trends in their positions under consideration of the analyzed ratings. For instance, there was a significant improvement in the positions of Romania within ratings with the simultaneous growth of its macroeconomic indicators. Thus, Romania became the leader of the group, having improved its position in the ranking by GCI (an increase of 24 positions). However, Hungary has shown deterioration in two positions indices while demonstrating the positive trends in the main macroeconomic indicators.

The results of our analysis indicate that there is no direct correlation between the results of changes in key macroeconomic indicators (GDP, GDP per capita and trade balance) and the results of the analysis of position changes in the rankings of the Global Competitiveness Index and the Global Innovation Index in the short term period.

The questions if there exist a correlation between the results of changes in key macroeconomic indicators and the results of the analysis of position changes in the rankings of the Global Competitiveness Index and the Global Innovation Index in the long term period, and how this correlation is capable of forming the mechanisms of the economic growth are of particular interest for the further studies in this direction.

Наукове видання

«Виклики та перспективи економічного розвитку в умовах міжнародного співробітництва: європейський досвід»

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:
Бачо Р.Й., Семйон В.С., Потокі Г.Ф.

ВЕРСТКА: Потокі Г.Ф.

Підписано до друку 25.04.2016 р. Гарнітура Таймс.
Ум. друк. арк. 6,05. Формат 60x84/16. Тираж 200 прим.

Оригінал-макет виготовлено та віддруковано: ТОВ «РІК-У»

88000, м. Ужгород, вул. Гагаріна, 36

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції Серія ДК 5040 від 21 січня 2016 року

В-86 Виклики та перспективи економічного розвитку в умовах міжнародного співробітництва: європейський досвід / абстракти міжнародної наукової економічної конференції у м. Берегове, 6-7 травня 2016 р. – Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2016. – 104 с.

ISBN 978-617-7404-06-3

Збірник містить абстракти міжнародної наукової економічної конференції «Виклики та перспективи економічного розвитку в умовах міжнародного співробітництва: європейський досвід», що відбулася 6-7 травня 2016 р. в м. Берегове.

ББК: 65я92
УДК: 330.34(063)